

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w (...) IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Krzymkowska

Protokolant: sekr. sąd. Ewelina Kołodziejczak-Marczak

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 r. w (...) na rozprawie

sprawy z powództwa K. T.

przeciwko (...) sp. z o.o. sp.j. w S.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego (...) sp. z o.o. sp.j. w S. na rzecz powoda K. T. kwotę 79.967,61 zł (słownie: siedemdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt jeden groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 4 czerwca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z dalszymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku,

II. Oddała powództwo w pozostałej części,

III. Kosztami postępowania obciąża pozwanego i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.716 zł.

SSO Katarzyna Krzymkowska

UZASADNIENIE

Powód K. T. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) sp. z o.o. sp. j. na swoją rzecz kwoty 79.967,61 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od wskazanych w pozwie kwot i dat oraz z kosztami postępowania. Powód wskazał, że podstawą dochodzenia jego roszczeń jest art. 647⁽¹⁾ § 5 kc ustanawiający solidarną odpowiedzialność inwestora za wynagrodzenie należne podwykonawcom. Powód opisał w pozwie, że w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, jako podwykonawca, zawarł ze spółką (...) sp. z o.o. jako wykonawcą, umowę o wykonanie robót inwestycyjnych. Spółka (...) sp. z o.o. wykonywała roboty budowlane na podstawie umowy zawartej z pozwanym. Zgodnie z umową strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe na kwotę: 254.256,00 zł, rozliczenia miały być dokonywane na podstawie faktur przejściowych, a ostateczne rozliczenie – po odbiorach końcowych. Nadto powód zobowiązany był do wykonania robót dodatkowych na zlecenie wykonawcy – w tym wypadku chodziło o montaż drzwi z płyt OSB, przeróbkę wodno-kanalizacyjną, instalację do grzejników w mieszkaniach (z montażem grzejników). Powód wykonał roboty należycie i roboty zostały odebrane, więc wystawił faktury Vat. Pomimo upływu terminów płatności wykonawca zapłacił powodowi jedynie 40.000 zł z faktury Vat (...), a w pozostałym zakresie powód nie otrzymał wynagrodzenia. Prawomocnym wyrokiem w sprawie IX GC 1055/12 Sąd Okręgowy w (...) zasądził od (...) sp. z o.o. na rzecz powoda kwotę 79.967,61 zł , jednak wierzytelność ta nie została zaspokojona. W związku z tym powód wezwał pozwanego, jako inwestora, do zapłaty tej należności pismem z dnia 27.05.2014 roku, ale pozwany odmówił zapłaty twierdząc, że powód nie był podwykonawcą robót budowlanych w rozumieniu art. 647⁽¹⁾ § 2 kc, a spółka (...) nigdy nie przedstawiła pozwanemu umowy podwykonawczej z powodem. Powód wskazał jednak, że został zgłoszony

przez (...) sp. z o.o. pozwanemu jako podwykonawca na piśmie i pozwany go zaakceptował. Powód jest zdania, że pozwany wyraził zgodę na powoda jako podwykonawcę akceptując go.

W odpowiedzi na pozew z dnia 2.02.2015 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania. Pozwany zaprzeczył, aby przedmiotem umowy łączącej powoda z wykonawcą były roboty budowlane. Zdaniem pozwanego była to umowa o dzieło. W związku z tym, powołując się na art. 646 kc, pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda. Z ostrożności procesowej pozwany kwestionował terminy naliczenia odsetek od dochodzonej przez powoda należności. Wskazał, że roszczenie powoda wobec pozwanego miało charakter bezterminowy, wobec czego należne jest od chwili wezwania do zapłaty. Wobec tego odsetki za opóźnienie, w razie gdyby sąd uznał roszczenie za zasadne, należne będą od dnia 4.06.2014 roku. Pozwany zakwestionował również skuteczność zgłoszenia powoda jako podwykonawcy twierdząc, że wraz z pismem wykonawcy z dnia 4.04.2012 roku nie załączono ani umowy, ani jej projektu, ani zakresu robót powierzonych powodowi. Jako kolejny argument braku skutecznego zgłoszenia powoda jako podwykonawcy pozwany wskazał, że pismo skierowane do niego o wyrażenie zgody na zawarcie umowy z podwykonawcą w osobie powoda złożono pozwanemu w dniu 4.04.2012 roku, a z umowy zawartej między powodem a (...) sp. z o.o. wynika, że zawarto ją 1.12.2011 roku i powód wykonywał umowę od dnia 1.12.2011 roku.

Pozwany nie kwestionował faktu wykonania przez powoda zakresu robót opisanego w pozwie, ani ich wartości wskazanych w pozwie, a potwierdzonych w wystawionych fakturach Vat i protokołach zaawansowania robót.

Strony podtrzymały swoje stanowiska do końca procesu, z tą zmianą, że na rozprawie w dniu 24.02.2016 roku pełnomocnik powoda, w ramach zakreślonego stanu faktycznego sprawy, wskazał na drugą możliwą podstawę odpowiedzialności pozwanego, tj. z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Sąd ustalił co następuje:

Powód – K. T., prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wykonywania robót budowlanych, zawarł 1 grudnia 2011 r. ze spółką (...) Sp. z o.o. w L., prowadzącą m.in. w zakresie wznoszenia budynków mieszkalnych, na piśmie umowę o wykonanie robót instalacyjnych. W zakresie sposobu wykonania umowy wskazano, że powód ma wykonywać prace między innymi zgodnie z dokumentacją projektową i specyfikacją techniczną, zasadami wiedzy technicznej i sztuki budowlanej. Przy czym powód otrzymał dokumentację projektową w zakresie niezbędnym dla wykonania przedmiotu umowy oraz zapoznał się placem budowy.

Okoliczności częściowo bezsporne, dowód: treść umowy z 01.12.2011 r. (k. 15-22), zeznania świadka L. T. (k. 126-127), zeznania świadka W. P. (k. 127-128), zeznania świadka L. M. (k. 148-149), zeznania świadka P. O. (k. 165-166),

Roboty powierzone do wykonania powodowi stanowiły część realizowanej inwestycji w P., przy ulicy (...) polegającej na wybudowaniu budynku mieszkalnego, której investorem była pozwana spółka (...) sp. z o.o. sp. j. w S.. Pozwana jako inwestor zawarła z (...) Sp. z o.o. w L. umowę o roboty budowlane, gdzie (...) sp. z o.o. była generalnym wykonawcą robót instalacyjnych i umowę miała zawartą bezpośrednio z investorem. Pozwana działała wówczas w innej formie prawnej, tj. (...) sp. z o.o. SKA, która następnie, na mocy uchwały walnego zgromadzenia i zgody komplementariusza z dnia 30.12.2013 roku, uległa przekształceniu w obecną formę prawną, tj. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka jawna w S..

Okoliczności częściowo niesporne, dowód: odpis KRS pozwanej (k. 68-73), zeznania świadka L. T. (k. 126-127), zeznania świadka W. P. (k. 127-128), zeznania świadka L. M. (k. 148-149), zeznania świadka P. O. (k. 165-166), zeznania świadka L. A. (k. 165), również dokumenty, odpisy dokumentów w aktach IX GC 1055/12 Sądu okręgowego w (...) z których sąd przeprowadził dowód.

W ramach zawartej dnia 1 grudnia 2011 r. między powodem a (...) Sp. z o.o. w L. umowy o wykonanie robót instalacyjnych, powód zobowiązał się do wykonania instalacji wewnętrznych wody ciepłej i zimnej bez białego montażu, podejść zakończonych korkami i stabilnie umocowanych w mieszkaniach od gotowych

rozdzielaczy w pionach, instalacji sanitarnej, instalacji centralnego ogrzewania podłogowego z systemem sterowania bezprzewodowego i grzejnikowego w mieszkaniach na inwestycji przy ul. (...) w P.. Powód był reprezentowany przez swojego umocowanego pełnomocnika L. T.. W umowie zawarto zapis, że materiały i urządzenia niezbędne do realizacji robót dostarczyć miał powód za wyjątkiem dostarczonych przez pozwaną wg zał. nr 7 do umowy. Strony umowy określiły wynagrodzenie ryczałtowe na poziomie kwoty 254.256 zł netto. Rozpoczęcie robót miało nastąpić 1 grudnia 2011 r., a zakończenie robót 30 czerwca 2012 r. Rozliczenia miały być dokonywane na podstawie faktur przejściowych, a końcowe rozliczenie miało nastąpić na podstawie faktury końcowej. Już w samej umowie, w § 9 , przewidziano możliwość rozszerzenia zakresu robót o roboty dodatkowe lub zamiennie z dodatkowym wynagrodzeniem według ustalonych cen jednostkowych i danych do kosztorysowania. Kwestie związane ze sposobem realizowania robót przez powoda zostały szczegółowo uzgodnione ze spółką (...) sp. z o.o oraz wynikały z projektów technicznych. Projekty te stanowiły podstawę do wykonania kalkulacji kosztów, a następnie do wykonywania prac. Prace wykonywane przez powoda objęte były także zakresem projektu budowlanego.

Okoliczności częściowo bezsporne, a nadto dowód – treść umowy z 01.12.2011 r. (k. 15-23), zeznania świadka L. T. (k. 126-127), zeznania świadka W. P. (k. 127-128), zeznania świadka L. M. (k. 148-149), zeznania świadka P. O. (k. 165-166), zeznania świadka L. A. (k. 165), odpisy dokumentów w aktach IX GC 1055/12 Sądu okręgowego w (...) z których sąd przeprowadził dowód.

(...) sp. z o.o. zleciła również powodowi wykonanie, poza pracami określonymi wprost umową z 1 grudnia 2011 r., prace dodatkowe. Dodatkowe roboty zlecone powodowi polegały na montażu drzwi tymczasowych i przeróbce instalacji wod.-kan. w niektórych mieszkaniach. Materiały do wykonywania robót dodatkowych były dostępne na bieżąco. Roboty dodatkowe były wykonywane od początku sierpnia 2012 r. do około połowy sierpnia 2012 r. (...) sp. z o.o. zobowiązała się zapłacić za te prace po uzgodnieniach z pełn. powoda - L. T., co do wartości i zakresu wykonania robót dodatkowych.

Bezsporne, zeznania świadka L. T. (k. 126-127), zeznania świadka W. P. (k. 127-128), zeznania świadka L. M. (k. 148-149), zeznania świadka P. O. (k. 165-166), zeznania świadka L. A. (k. 165), odpisy dokumentów w aktach IX GC 1055/12 Sądu okręgowego w (...) z których sąd przeprowadził dowód.

Faktycznie powód wykonywał powierzone mu prace na przedmiotowej inwestycji (w tym roboty dodatkowe) od grudnia 2011 roku do końca lipca 2012 roku. W związku z wykonywanymi pracami z umowy z 1.12.11 r. oraz robotami dodatkowymi powód wystawił na (...) sp. z o.o. faktury VAT nr (...) z dnia 31.05.2012 roku, (...) z dnia 30.06.2012 roku, (...) z dnia 30.06.2012 roku, (...) z dnia 23.08.2012, (...) z dnia 23.08.2012. (...) sp. z o.o. uiściła jedynie kwotę 40.000 zł tytułem zapłaty części należności z faktury nr (...).

bezsporne, a nadto dowód – treść faktur VAT oraz protokołów zaawansowania robót (k. 25- 31), zeznania świadka L. T. (k. 126-127), zeznania świadka L. M. (k. 148-149), zeznania świadka W. P. (k. 127-128), zeznania świadka P. O. (k. 165-166), zeznania świadka L. A. (k. 165), odpisy dokumentów w aktach IX GC 1055/12 Sądu okręgowego w (...) z których sąd przeprowadził dowód.

Pomimo wykonania przez powoda przeważającej części prac (ponad 90%) , na dzień 31 lipca 2012 r. zalegał z płatnościami na rzecz powoda. Od momentu wystawienia protokołu zaawansowania robót z 30 czerwca 2012 r. do momentu ostatecznego odstąpienia od umowy przez powoda nie zmieniło się nic w zakresie zaawansowania robót z umowy z 1.12.11 r. poza pracami dodatkowymi. Wszystkie prace wykonane przez powoda, a objęte wystawionymi fakturami Vat, zostały odebrane przez zlecającego i przez inwestora. Ostatecznie z uwagi na brak płatności ze strony generalnego wykonawcy, powód odstąpił od umowy – skutecznie w zakresie robót nie zrealizowanych.

Okoliczności niesporne, zeznania świadka L. T. (k. 126-127), zeznania świadka L. M. (k. 148-149), zeznania świadka P. O. (k. 165-166), zeznania świadka L. A. (k. 165), protokoły zaawansowania wykonania robót (k. 26, 28), odpisy dokumentów w aktach IX GC 1055/12 Sądu okręgowego w (...) z których sąd przeprowadził dowód.

Na skutek braku zapłaty za wykonane roboty powód wystąpił przeciwko (...) sp. z o.o. w powództwem o zapłatę. Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia 29.01.2014 roku w sprawie IX GC 1055/12 uwzględnił w całości roszczenia powoda i zasądził na jego rzecz kwotę: 79.967,61 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania. Pomimo tego (...) sp. z o.o. nie spełniła świadczenia.

Okoliczności niesporne, dowód: dokumenty w aktach IX GC 1055/12 Sądu Okręgowego w (...) a w szczególności prawomocny wyrok, uzasadnienie, zeznania świadka P. O. (k. 165-166), postanowienie komornika o umorzeniu egzekucji z powodu bezskuteczności (odpis k. 163).

Pismem z dnia 4.04.2012 roku, dostarczonym w tej dacie pozwanej , która funkcjonowała wówczas w innej formie prawnej, tj. (...) sp. z o.o. SKA bezpośredni wykonawca zatrudniony przez inwestora, tj. (...) sp. z o.o. zgłosiła powoda jako podwykonawcę dla realizacji robót na przedmiotowej budowie z wnioskiem o akceptację. Pismo to dostarczył zarząd (...) sp. z o.o. w osobie P. O. do sekretariatu pozwanej. Pozwana potwierdziła odbiór tego pisma nanosząc na nie swój stempel firmowy oraz podpis osoby odbierającej. Nie oznaczyła innej daty dostarczenia pisma niż wskazana w nagłówku. Pozwana nie zgłosiła sprzeciwu co do wykonywania przez powoda robót na przedmiotowej inwestycji. Nie domagała się również przedstawienia tekstu umowy z podwykonawcą. Faktycznie pozwana posiadała wiedzę o tym podwykonawcy i akceptowała jego obecność na budowie. Od początku wykonywania prac powód oraz jego przedstawiciel L. T. wraz z przedstawicielem (...) sp. z o.o. spotykali się regularnie na budowie z przedstawicielem inwestora – panem Ł. K., który był dyrektorem technicznym pozwanej. Początkowo spotkania miały formę narad ze współdziałaniem kierownika budowy. Na jednym z kolejnych spotkań pojawił się inspektor nadzoru, który wstrzymał prace na dwa lub trzy tygodnie. Temat udziału powoda jako podwykonawcy (...) sp. z o.o. na przedmiotowej inwestycji omawiany był od początku również z panem Ł. K.. Wiele spraw technicznych omawiał przedstawiciel powoda L. T. z panem K..

Okoliczności częściowo niesporne (fakt otrzymania pisma przyznany na rozprawie w dniu 4.05.2015 roku, k. 128), dowód: zeznania świadka L. T. (k. 126-127), pisemne zgłoszenie powoda jako podwykonawcy (treść k. 61), zeznania świadka L. M. (k. 148-149), zeznania świadka P. O. (k. 165-166), odpisy dokumentów w aktach IX GC 1055/12 Sądu okręgowego w (...)) z których sąd przeprowadził dowód.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie twierdzeń stron oraz treści dokumentów – w zakresie niespornym oraz niekwestionowanym przez strony oraz na podstawie wyżej powołanych dowodów.

Dokonując ustaleń stanu faktycznego Sąd miał na uwadze, że każda ze stron obowiązana jest do złożenia zgodnych z prawdą wyjaśnień odnośnie okoliczności sprawy i oświadczeń co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących okoliczności faktycznych (art. 3 k.p.c. i art. 210 § 2 k.p.c.), przy czym ogólnikowe zaprzeczenie wszystkim twierdzeniom strony przeciwnej nie czyni zadość temu obowiązkowi (por. uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sądu Najwyższego z dnia 15.7.1974 r., Kw. Pr. 2/74 OSNCP 1974/12/203).

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy określić okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a następnie dokonać szczegółowej analizy twierdzeń każdej ze stron odnośnie tych okoliczności.

Powód przedłożył kopie umowy powoda z (...) sp. z o.o., faktur VAT oraz protokołów odbioru częściowego robót, a strona pozwana nie kwestionowała ich prawdziwości, istnienia w oryginałach i autentyczności, a także wynikających z nich faktów wykonania zakresu robót oraz wysokości wynagrodzenia. Natomiast Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu.

Nadto powód przedłożył kopię dokumentu w postaci zgłoszenia go inwestorowi, w trakcie realizacji robót, jako podwykonawcy (...) sp. z o.o., na przedmiotowej inwestycji. Pozwana nie kwestionowała istnienia w oryginale tego dokumentu, ani jego treści, czy mocy dowodowej. Przyznała wręcz na rozprawie, że otrzymała to pismo.

Należy wskazać, że powołane dokumenty są dokumentami prywatnymi, w rozumieniu art. 245 k.p.c., a zatem dowodem tego, że osoba, która ów dokument podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte. Formalna moc dowodowa

dokumentu prywatnego nie rozciąga się jednak na okoliczności towarzyszące złożeniu oświadczenia. Nie przesądza on zatem, czy oświadczenie jest ważne lub skutecznie prawnie. Materialna moc dowodowa dokumentu prywatnego zależy od jego treści merytorycznej. O materialnej mocy dowodowej dokumentów prywatnych rozstrzyga sąd zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów – art. 233 k.p.c. (por. Komentarz do KPC, Część pierwsza, postępowanie rozpoznawcze, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2002, s. 517). Biorąc jednak pod uwagę wyrażone przez strony stanowiska oraz pozostały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci zeznań świadków oraz brak kwestionowania treści dokumentów, sąd uznał, za wykazane fakty wynikające z treści przedmiotowych dokumentów.

Za wiarygodne należało uznać również powołane w sprawie dokumenty urzędowe, w szczególności odpis KRS pozwanego (wskazujący również na jego przekształcenia podmiotowe) oraz wyrok wraz uzasadnieniem ze sprawy IX GC 1055/12 Sądu Okręgowego w (...). Tych dokumentów również żadna ze stron nie kwestionowała.

W ocenie Sądu zeznania świadka L. T., W. P., L. M. i P. O. należało uznać za wiarygodne, albowiem były spójne, logiczne i konsekwentne, tym bardziej, że są spójne z powołanymi w sprawie dokumentami potwierdzając ich treść, okoliczności powstania oraz bardziej szczegółowo opisując przebieg realizacji robót, rodzaj i zakres ich wykonania oraz wzajemne kontakty i relacje stron. Świadek P. O., przedstawiciel zleceniodawcy wobec powoda, a jednocześnie wykonawcy wobec pozwanej, przytoczył w szczególności okoliczności faktyczne towarzyszące zgłoszeniu powoda na piśmie jako podwykonawcy na przedmiotowej inwestycji. Zarówno on jak i świadek L. T. stanowią wiarygodne źródło informacji o faktach związanych z brakiem wyrażenia sprzeciwu przez pozwanego na wykonywanie robót przez powoda oraz braku domagania się okazania treści umowy podwykonawczej. Strona pozwana w żaden sposób nie podważała wiarygodności i mocy dowodowej zeznań tych świadków, a w szczególności nie przedstawiła żadnych własnych dowodów na odparcie twierdzeń powoda.

Zeznania świadka L. A. zasługują wprawdzie na przymiot wiarygodności, jakkolwiek nie były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż w zakresie kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia i spornych świadek faktycznie nie posiadał wiedzy.

Należy zaznaczyć, że w zakresie stanu faktycznego sprawy sporne pozostawały okoliczności ustalenia, czy i od kiedy pozwany posiadał wiedzę o obecności powoda na przedmiotowej inwestycji jako podwykonawcy, czy powód został skutecznie zgłoszony jako podwykonawca inwestorowi.

Kwestie związane z oceną charakteru prawnego umowy zawartej przez powoda z instalacje (...) sp. z o.o. pozostawały w sferze oceny prawnej.

W zakresie faktów związanych z zakresem i wartością wykonanych przez powoda robót pozwany również nie przedstawił żadnych zarzutów i dowodów na zakwestionowanie twierdzeń i dowodów przedstawionych przez powoda. Natomiast zakres ewentualnej odpowiedzialności pozwanego i kwestie związane z przedawnieniem również pozostają w sferze oceny prawnej.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne w całości.

W ocenie sądu łączący strony stosunek prawny należy zakwalifikować jako umowę o roboty budowlane w rozumieniu art. 647 kc, a nie jako umowę o dzieło w rozumieniu art. 627 kc z uwagi na charakter wykonywanych robót charakterystyczny w danych okolicznościach dla procesu budowlanego. W art. 627 kc mowa jest jedynie o wykonaniu oznaczonego dzieła, a w art. 647 kc mowa jest o obiekcie, który ma być wykonany zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej, przy czym inwestor ma obowiązek dostarczenia m.in. projektu. W zakresie kwalifikacji umowy jako umowy o roboty budowlane można wskazać na przekonywujące stanowisko Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 29.05.2015 roku w sprawie I ACa 141/15 (LEX nr 1746801), w którym sąd ten wyjaśnia, że: „O zakwalifikowaniu umowy jako umowy o roboty budowlane, o jakiej mowa w art. 647 i n. k.c.,

decydują cechy przedmiotowe umowy. Jeżeli zatem jej przedmiotem jest przedsięwzięcie o większych rozmiarach, zindywidualizowanych właściwościach fizycznych i użytkowych, w umowie nadto przewidziano wymóg projektowania i zindywidualizowany nadzór, to umowę należy kwalifikować jako umowę o roboty budowlane. Wskazuje się też, iż zasadniczym kryterium rozróżnienia umowy o dzieło i umowy o roboty budowlane jest ocena realizowanej inwestycji stosownie do wymagań p.b., o ile przedmiotem umowy o dzieło jest jego wykonanie (art. 627 k.c.), to w art. 647 k.c. nie chodzi o samo tylko wykonanie obiektu, lecz także o sposób jego wykonania - zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej. Powyższe nie oznacza jednak, że przedmiotem umowy o roboty budowlane musi być obiekt odpowiadający definicji obiektu budowlanego zawartej w przepisach p.b. Możliwe - i często w praktyce spotykane - są umowy, których przedmiotem nie jest wykonanie całego obiektu budowlanego, lecz jego części, albo prac, których rezultatem nie jest wykonanie całego obiektu ani nawet jego dającej się wyodrębnić części, a które jednak składają się na wykonanie obiektu, stanowiąc część składową finalnego rezultatu. Dotyczy to zwłaszcza dużych inwestycji, w realizacji których bierze udział wielu wykonawców i podwykonawców, wykonujących określone fragmenty czy wyodrębnione części obiektu.”

Roboty powierzone powodowi stanowiły element realizacji nowej inwestycji budowlanej (obiektu) w postaci budowy nowego budynku wielomieszkaniowego przy ulicy (...) w P., a w tym realizacji wewnątrz poszczególnych pomieszczeń różnego rodzaju instalacji. Zgodnie z umową roboty miały być wykonane „zgodnie z zasadami wiedzy technicznej i sztuki budowlanej” . Nadto roboty te objęte były dokumentacją techniczną, tj. projektem budowlanym oraz projektem technicznym, który wykonawca zawierający umowę z powodem w odpowiedniej części przekazał powodowi przy zawarciu umowy, a w realizacji przedmiotowej inwestycji brały udział podmioty charakterystyczne dla procesu budowlanego jak: inspektor nadzoru inwestorskiego, kierownik budowy, kierownicy robót. Roboty powierzone powodowi miały więc znacznie szerszy zakres niż dla wykonania określonego dzieła oraz były typowym elementem nowo realizowanej inwestycji budowlanej. Tym samym, w ocenie sądu, brak jest podstaw do przyjęcia 2 letniego terminu przedawnienia roszczeń wynikającego z art. 646 kc. Do przedawnienia roszczeń z umowy o roboty budowlane zastosowanie więc znajdują ogólne przepisy o przedawnieniu roszczeń w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami. W tym wypadku będzie to art. 118 kc, który przewiduje 3 letni termin przedawnienia. Zgodnie natomiast z art. 120 kc bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia kiedy roszczenie stało się wymagalne. Wymagalność roszczeń w tym wypadku należy ustalać od daty odbioru wykonanych robót, przy czym płatność miała następować w terminie 30 dni od przyjęcia przez (...) sp. z o.o. faktury wystawionej przez powoda. Najwcześniejszy więc termin wynikający z przedstawionych dokumentów, tj. z pierwszego protokołu zaawansowania robót, jest to 31.05.2012 roku (k. 26). Więc termin przedawnienia roszczeń liczony od dnia 31.05.2012 roku upłynąłby z dniem 31.05.2015 roku. Niniejszy pozew został wniesiony do sądu w dniu 18.12.2014 roku, czyli nie doszło do przedawnienia roszczeń powoda.

W konsekwencji ustalenia, że powoda z (...) B. sp. z o.o łączyła pisemna umowa podwykonawcza o wykonanie robót budowlanych zachodzą podstawy do przejścia do dalszych rozważań w zakresie ustalenia solidarnej odpowiedzialności pozwanego za wynagrodzenie powoda – zgodnie z art. 647¹ § 5 kc.

Z przedstawionych przez powoda dokumentów wynika, że powód wykonał znaczną część zakresu robót powierzonych mu w ramach umowy pisemnej oraz cały zakres robót powierzonych mu dodatkowo. Wynagrodzenie powoda określone było ryczałtowo. Płatności miały być realizowane sukcesywnie, na podstawie faktur przejściowych i protokołów zaawansowania robót (§ 5 umowy). Zakresy wykonanych robót zostały określone w protokołach zaawansowania robót. Wynagrodzenie za roboty dodatkowe strony określiły obmiarowo i jego wysokość została ujęta w przedstawionych fakturach Vat, których zresztą pozwany nie kwestionował. Wszystkie roboty okazały się dobrej jakości, całość prac faktycznie przyjęta przez zleceniodawcę powoda, a w konsekwencji również przez pozwaną. W związku z tym, zgodnie z treścią zawartej umowy pisemnej oraz art. 647 kc powodowi należne jest wynagrodzenie w wysokości dochodzonej pozwem.

Powód dochodził swych roszczeń w oparciu o treść art. 647¹ § 5 k.c. od inwestora .

Wymogiem dla zastosowania solidarnej odpowiedzialności inwestora jest, aby rezultat s#wiadczenia podwykonawcy spełnionego na podstawie umowy z wykonawca# składał się na obiekt stanowiący przedmiot s#wiadczenia

generalnego wykonawcy w ramach zawartej z inwestorem umowy o roboty budowlane. Tylko wtedy, gdy rezultat świadczenia podwykonawcy wchodzi w skład obiektu stanowiącego przedmiot świadczenia generalnego wykonawcy w ramach umowy o roboty budowlane, można nałożyć na inwestora obowiązek zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy, połączonego ze złem solidarności z obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy przez generalnego wykonawcę (por. uzasadnienie wyroku SN z 17 października 2008 r., I CSK 106/08, <http://www.sn.pl/orzecznictwo>).

Tak też było w niniejszej sprawie, albowiem zgodnie z umową powód miał do wykonania na budowie budynku wielomieszkaniowego przy ulicy (...) w P. roboty budowlane w zakresie robot instalacyjnych i montazowych. Umowa została zawarta na piśmie.

Wynika z tego, że rezultat świadczenia powoda z umowy z dnia 1.12.2011 roku, składał się niewątpliwie na całość budowanego budynku, czyli stanowiło przedmiot świadczenia wykonawcy (...) sp. z o.o.) w ramach zawartej z inwestorem umowy o roboty budowlane (pозwany). Zresztą żadna ze stron tej okoliczności nie kwestionowała.

W prawie prywatnym obowiązuje zasada indywidualnej odpowiedzialności za swoje długi. Wyjątek od tej zasady został przewidziany w powoływanym art. 647¹ § 5 k.c., który stanowi, że zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Podkreślić przy tym wypada, że zgodnie z powszechnie akceptowaną regułą wykładni tekstów prawnych - wyjątki należy interpretować ściśle. Aby powstała solidarna odpowiedzialność inwestora konieczne jest ustalenie, że inwestor wyraził zgodę na zawarcie umowy przez wykonawcę z podwykonawcą. Odnośny przepis art. 647¹ § 2 k.c. stanowi, że do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy.

Zgoda ta może zostać udzielona przez inwestora w sposób bierny (milczący), co reguluje art. 647¹ § 2 zd. 2 k.c., lub czynny (w sposób wyraźny lub dorozumiany). Przy wyrażeniu zgody w sposób czynny nie jest konieczne przedstawienie inwestorowi pełnej dokumentacji dotyczącej umowy, jednak wymaga się, by osoby te знаły co najmniej te elementy, które konkretyzują daną umowę i decydują o zakresie solidarnej odpowiedzialności inwestora z wykonawcą za wynagrodzenie podwykonawcy (dalszego podwykonawcy). Elementami tymi są przede wszystkim zakres prac powierzonych zindywidualizowanemu podmiotowo podwykonawcy (dalszemu podwykonawcy) oraz jego wynagrodzenie, w szczególności sposób jego ustalenia, czy też dochodzenia. Podkreślenia wymaga, że chodzi o stworzenie inwestorowi możliwości zapoznania się z istotnymi postanowieniami umownymi, przy czym może to nastąpić zarówno przed zawarciem umowy, jak i po zawarciu takiej umowy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 sierpnia 2012 roku, sygn. akt I ACa 134/12, www.orzeczenia.ms.gov.pl).

W świetle art. 6 k.c. w zw. z art. 647⁽¹⁾ § 2 i § art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c., ciężar udowodnienia tego, że inwestor wyraził zgodę na zawarcie umowy o roboty budowlane z podwykonawcą spoczywa na podwykonawcy, on bowiem z tego faktu wywodzi skutki prawne. Jeżeli inwestor twierdzi, że zgody takiej nie wyraził również w sposób dorozumiany oraz, że nie znał istotnych postanowień umowy z podwykonawcą, ów podwykonawca powinien udowodnić także świadomość inwestora i generalnego wykonawcy co do tych okoliczności, lub to, że z postanowieniami tymi inwestor mógł się zapoznać (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2010 r., II CSK 210/10, OSNC z 2011 r., nr 5, poz. 59 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 września 2013 roku, I ACa 567/13, www.orzeczenia.ms.gov.pl).

Z tego względu w toku procesu powód dążył do wykazania, że pozwany jako inwestor, wyraził zgodę w sposób czynny poprzez inne zachowanie, które w sposób dostateczny ujawniło jego wolę, to jest akceptowanie pracowników powoda na placu budowy, udział w naradach oraz do wykazania tej zgody wyrażonej w sposób bierny.

W ocenie Sądu powód wykazał, że solidarna odpowiedzialność pozwanego za wynagrodzenie powoda powstała, a pozwany wyraził swoją zgodę najpierw w sposób czynny, a następnie, od otrzymania pisemnego zgłoszenia powoda jako podwykonawcy (4.04.2012 roku) potwierdził swoją zgodę w sposób bierny.

Jak zostało bowiem wykazane przedstawicielom inwestora na przedmiotowej inwestycji, tj. dyrektorowi Ł. K. (obecnie wiceprezes zarządu wspólnika pozwanej, tj. (...) sp. z o.o. k. 169) oraz inspektorowi nadzoru czyniono odpowiednie warunki do tego, aby pozwana mogła uzyskać wiedzę, co do treści umowy łączącej powoda – podwykonawcę z wykonawcą, tj. instalacje (...) sp. z o.o. i to już od grudnia 2011 roku. Przedstawiciel powoda, L. T. w obecności zarządu zleceńodawcy, tj. P. O. uczestniczył od grudnia 2011 roku w spotkaniach i naradach na budowie, w których udział brali również w/w przedstawiciele pozwanego. Żaden z nich nie kwestionował obecności przedstawicieli i pracowników powoda na budowie, a wręcz akceptowali ta obecność oraz widzieli jakie prace są przez przedstawicieli i pracowników powoda realizowane. Nikt nie żądał opuszczenia przez nich placu budowy, nie domagał się bliższych wyjaśnień ani treści zawartej umowy.

W judykaturze podkreśla się że „dla przyjęcia, że inwestor w sposób dorozumiany czynny wyraził zgodę na udział podwykonawcy w procesie inwestycyjnym konieczna jest jego wiedza co do przedmiotu umowy wykonawcy z podwykonawcą, należnego temu ostatniemu wynagrodzenia i zasad jego zapłaty, którą to wiedzę pozyskać może inwestor w jakikolwiek sposób, niekoniecznie poprzez zapoznanie się z treścią umowy zawartej przez wykonawcę z podwykonawcą bądź też możliwość uzyskania przez inwestora tej wiedzy. Zgoda inwestora musi być odniesiona do konkretnej umowy, jeśli skutkiem tej zgody nie jest sam w sobie udział podwykonawcy w procesie inwestycyjnym, ale gwarancyjna, solidarna z wykonawcą odpowiedzialność inwestora za zapłatę podwykonawcy jego wynagrodzenia jak stanowi art. 647¹ § 2 k.c.” (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 stycznia 2014 roku, V ACa 627/13, www.orzeczenia.ms.gov.pl). Chodzi jednak o to stworzenie inwestorowi możliwości zapoznania się z treścią umowy z podwykonawcą. Jeśli więc inwestor, wiedząc o obecności podwykonawcy na budowie i widząc zakres realizowanych przez niego robót, akceptuje ten fakt i nie domaga się przedstawienia umowy na piśmie, to w ten sposób również wyraża swoją zgodę.

Dla typu sytuacji jak w niniejszej sprawie adekwatny jest również podgląd, że u podstaw wprowadzenia do kodeksu cywilnego przepisu art. 647¹ k.c. legło założenie, że wynikająca z niego dodatkowa ochrona, związana z odpowiedzialnością solidarną inwestora, nie przysługuje wszystkim podwykonawcom, którym generalny wykonawca lub inny podmiot powierzył część prac. Jest to ochrona przewidziana tylko dla tych podwykonawców, którzy wykonują prace na podstawie umów, na których zawarcie inwestor wyraził - choćby w sposób dorozumiany - zgodę.

Wyrażenie przez pozwanego zgody na wykonywanie przez powoda robót na przedmiotowej inwestycji w ramach zawartej umowy podwykonawczej, zostało w ocenie sądu jednoznacznie potwierdzone również w kwietniu 2012 roku.

Powód jako podwykonawca został bowiem niewątpliwie pozwanemu zgłoszony w trakcie realizacji robót, tj. w kwietniu 2012 roku i to na piśmie, co zresztą strona pozwana przyznała. Pozwana nie wyraziła swojego sprzeciwu na piśmie, ani nawet ustnie przez jakiegokolwiek przedstawiciela, nie zażądała przedstawienia umowy i nadal akceptowała obecność przedstawicieli powoda i jego pracowników na przedmiotowej inwestycji.

Tym samym pozwana akceptując powoda jako podwykonawcę dobrowolnie zrezygnowała z prawa zapoznania się z treścią umowy.

W związku z powyższym sąd uznał, że pozwana ponosi odpowiedzialność solidarną jako inwestor z wykonawcą, tj. (...) sp. z o.o. za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, tj. powodowi – zgodnie z art. 647¹ § 5 kc w zw. z art. 647 kc, w wysokości należności głównej dochodzonej pozwem i w punkcie I sentencji wyroku na podstawie wskazanych przepisów Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę: 79.967,61 zł.

W zakresie orzeczenia o odsetkach ustawowych za opóźnienie sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 kc w zw. z art. 455 kc uwzględniając roszczenie jedynie w zakresie opóźnienia obciążającego pozwanego, a w pozostałym zakresie roszczenie

o odsetki jako bezzasadne oddalając. Pozwany bowiem odpowiada za własne opóźnienie, a nie za opóźnienie zleceniodawcy powoda. Jako potwierdzenie tego poglądu może posłużyć uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 5 wrzes#nia 2012 roku (sygn. akt IV CSK 91/12, LEX nr 1275009), w którym wskazał, że wyja#tkowy, gwarancyjny charakter obowia#zku cia#z#a#cego na inwestorze i brak jego wpływu na spełnienie s#wiadczenia w terminie przez wykonawce# przemawiaja# przeciwko takiemu rozszerzeniu odpowiedzialnos#ci ex lege, oraz przeciwko uznaniu, z#e termin spełnienia s#wiadczenia przez wykonawce# wynika z włas#ciwos#ci zobowia#zania w rozumieniu art. 455 k.c., zatem za przyje#ciem, z#e - co do zasady - zobowia#zanie inwestora wobec podwykonawcy do zapłaty wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawce# ma charakter bezterminowy.

W wypadku zobowiązania bezterminowego należy zastosować przepis art. 455 k.c.: jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Natomiast w myśl przepisu art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Zatem jedynie żądanie zapłaty odsetek ustawowych od inwestora od upływu terminu wyznaczonego w wezwaniu z dnia 27.05.2014 roku r. (termin do 3.06.2014 roku) mogło zostać uwzględnione przez Sąd.

W tych okolicznościach roszczenie powoda oparte o bezpodstawnym wzbogaceniu było bezzasadne. Zgodnie bowiem z art. 405 kc kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W ocenie sądu, przyjęta podstawa prawna odpowiedzialności pozwanego z art. 647¹ § 5 kc, wyklucza możliwość zastosowania art. 405 kc. Nadto, w okolicznościach niniejszej sprawy i tak przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu nie znalazłyby uzasadnienia, gdyż pozwany otrzymał świadczenie niepieniężne w postaci zrealizowanej inwestycji budowlanej, od swojego kontrahenta, tj. (...) sp. z o.o. na podstawie i w ramach zawartej umowy o roboty budowlane. Umowa ta stanowiła więc podstawę prawną uzyskania przez pozwanego tego świadczenia.

O kosztach sąd orzekł zgodnie z art. 98 § 1-3 kpc w zw. z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (tekst jednolity - Dz.U. 2013, poz. 489). Na koszty postępowania powoda składały się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 3999 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz kwota 3 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO K. Krzymkowska